Nº. 2800 | 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG 15 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 14 Julij.

Het piëtistiesch-reaktionnair ministerie.

IV.[a]

Indien 't zal blijken, dat de verklaringen van het hoofd der piëtistische partij, wien de minister van der Brugghen 't zich tot eere rekent »als leidsman" te volgen »en van wiens superioriteit in alles hij zeer doordrongen is (1)," — indien 't zal blijken dat zijne verklaringen nu en dan van onderlinge tegenspraak niet vrij zijn te pleiten, waar het geldt de regeling der door hem gewenschte verhouding tusschen Kerk en Staat, — men beleedige den heer Groen niet door te veronderstellen, dat hij ooit in zijne beginselen zou gewankeld hebben. Wie met aandacht zijne geschriften doorleest, kan hem den lof niet onthouden van standvastig te zijn gebleven in die beginselen, van het eerste oogenblik, dat hij ze omhelsd heeft. Al worden ze dikwijls door betuigingen van gevoelens, die den onbedachtzame zouden kunnen misleiden, naar oogenschijn geneutralizeerd, verzaakt worden ze niettemin nergens. Zoo ze niet altijd met gelijken nadruk uitgesproken worden, dan schemeren ze ten minste onmiskenbaar door in al wat hij schrijft. De vleermuizen taktiek is niet de zijne. Hij weet wat hij wil en hij wil wat hij weet! En zoo er onnoozelen zijn, die zich een rad voor de oogen laten draaijen door zijne verzekeringen dat hij 't zoo erg niet meent en dat hij nu juist niet alles zóó wil, als, op grond van zijn geschriften, verondersteld wordt, die vergeten tot welke kunstgrepen een in het naauwe gebragte strategist, die gevaar loopt zijn hartstogtelijk vervolgd doel te missen, wel eens zijn toevlugt neemt. Wij zullen in dit artikel meer dan eens gelegenheid hebben om op te merken, dat de heer Groen aan dien strategist niet ongelijk is.

Het beginsel, waarvan hij uitgaat en dat de alpha en de omega is van al wat hij schreef of sprak, is het volgende: »Nederland is een protestantsche Staat, waarin bij ruime verdraagzaamheid, voor het behoud en belang der christelijk-protestantsche kerk moet gezorgd worden." Zóó werd het voor 't eerst in de *Bijdrage* van 1840 geformuleerd; zóó werd het den lande aangekondigd in het eerste Nommer van den *Nederlander* (1 Julij 1850), als het doel waarnaar de piëtistische partij te streven had. Toen het voor 't eerst geformuleerd werd, leefden wij onder de Grondwet van 1815; toen de *Nederlander* het in zijne banier schreef, onder die van 1848. In beide Grondwetten werden aan de belijders van alle erkende godsdienstige gezindheden gelijke regten en vrijheden toegekend — regten en vrijheden, die, sedert de Staatsregeling van 1798 verklaard had, dat »elk burger vrijheid heeft, om God te dienen naar de overtuiging van zijn hart en dat de Maatschappij, ten dezen opzigte, *aan allen gelijke zekerheid en bescherming* verleent (art 19)," historiesch waren geworden en diepe wortelen hadden geschoten in het hart en de zielen des Volks. Toch bragt de overtuiging van den heer Groen mede, dat deze regten en vrijheden uitgeroeid en te niet gedaan behoorden te worden; dat die pijnlijke operatie moest voltrokken worden op het Volk, al bezweek de lijder er ook onder; dat die regten zijnerzijds op geenen eerbied, ofschoon historiesch gevestigd, aanspraak hadden, daar hunne vestiging alleen het werk was van »de dwaze grillen van een Godverloochenend geslacht." De Grondwet en het Volk ontkenden het; de Grondwet waarborgde gelijk regt voor allen; het Volk beaamde van ganscher harte wat zij bepaald had: de heer Groen echter wilde niet wat de Grondwet en het Volk wilden. Wat hij wil moet de hoeksteen zijn eener nieuwe Grondwet, en aan wat hij wil, moet het Volk zich onderwerpen. »Nederland" zal zijn een protestantsche Staat, waarin, bij ruime verdraagzaamheid, voor het behoud en belang der christelijk-protestantsche kerk moet gezorgd worden." Zóó sloeg hij het eerst de hand aan de instellingen van den Staat, om ze omver te werpen en te vernielen wat onuitroeibaar bestaat; zóó hief hij het eerst, alsof hij ter schole was geweest bij de hevigste revolutionnairen, den meest tergenden noodkreet aan, die de rust en de zoo gelukkiglijk op burgerlijk en staatsregtelijk gebied heerschende eensgezindheid verstoorde. Aller gemoederen geraakten in beweging; de onedelste zoowel als de edelste hartstogten werden gaande gemaakt en deden zich luide hooren. Zoo zelfs dat, terwijl dezen gedwongen werden, tot den strijd, om te handhaven en te behouden, wat hun het dierbaarst is, hunne godsdienstige en politieke regten en vrijheden, genen ten langen leste de Katholieken uitkreten als »landverraders," als »vijanden, die verslagen moeten worden." De heer Groen had verklaard, dat men ze slechts te verdragen, te dulden had, en dat het tweevijfde gedeelte van de bevolking des lands afhankelijk moest zijn van zijne heeren en meesters.

En dat had hij, volgens zijn beweeren, te regt verklaard. Wat werd, dus vroeg hij, bij de omwenteling van 1813, in aller gedachten gevraagd? Hij antwoordde: »Vernietiging van het veelsoortige juk der revolutie; eerbiediging van het Evangelie als rigtsnoer van bevolking en overheid beide; *voorrang* der hervormde kerk, met behoud der benoembaarheid van allen tot waardigheden en ambten; verdraagzaamheid in den ruimsten zin (*Bijdrage*, enz.)." Doch waar en door wien werd dat alles gevraagd? 't Is waar dat in het genoemde jaar, toen allen, ook de Katholieken, eendragtiglijk zamenwerkten om onze verlorene nationaliteit en onafhankelijkheid te herwinnen, dat toen reeds de sluwe en heerschzuchtige reaktionnaire partij, die bedoeld was op het uitwisschen der sporen van »de dwaze grillen van een Godverloochenend geslacht," de nationale beweging in haar voordeel zocht te exploiteeren en tot zekere hoogte daarin slaagde: wij komen daar nader op terug. Maar wie dorst het bestaan te vragen den »voorrang der hervormde kerk?" en wie was vermetel genoeg te vragen, dat hun, die niet tot de hervormde kerk behoorden, Katholieken, Lutherschen, Remonstranten, Israëlieten, enz. slechts verdraagzaamheid zou gegund worden? Niemand. Want toen Oranje in het land geroepen werd, dacht zelfs niemand er aan, het volk, in de plaats van het afgeworpen dwangjuk een nog zwaarderen last op de schouders te leggen. De reaktionnaire partij had wel de onbeschaamdheid, na den gemeenschappelijken strijd, eenige speciale voordeelen voor zich te bedingen; zoo roekeloos was zij echter niet om te denken, wat, zoo men den heer Groen zou gelooven, »in aller gedachten" zou »gevraagd" zijn.

Waardoor echter, volgens den heer Groen, de door hem begeerde »voorrang der hervormde Kerk" te verkrijgen? Hij zal ons zelf op die vraag het antwoord leveren en alsdan tevens zeggen, in zoo verre de voorzigtigheid hem veroorloofd heeft zijne gedachten te openbaren, welke waarde hij hecht aan de den dissenters gegunde verdraagzaamheid en aan de hun hier niet ontkende benoembaarheid tot waardigheden en ambten. Men weet dat hij elders bepaaldelijk de Katholieken naar Nood-Brabant en Limburg wil kolonizeeren; hier gunt hij hun echter, in schijn althans, nog iets meer: zij zijn »*benoembaar*." Wij hebben er belang bij te vernemen, in welke mate dat gunnen gemeend is.

(1) *Protestantsche Stemmen*, blz. 305.

Is het doel bereikt?

Nu eene zekere beweging haar doel bereikt heeft, meenen wij een blik te moeten werpen op de antecedenten der *partij*, die voorgeeft alleen Nederland uit te maken. De Aprilbeweging had slechts ten deele ontdekt hetgeen in het hart van sommigen omging; wij komen niet terug op handelingen, die ons overigens bezadigd Nederland tot schande verstrekken. De najaarsstormen van 1855 openbaarden eenige geheimen: men wilde op de menigte werken;..... de geschriften, en pamfletten en dagbladen gedurende het laatste half jaar leveren dan ook ruime stof tot nadenken en het *bestuderen* der geheime plannen. Het petitionnement, volgens de *Tijd* «quasi ter zake van de onderwijs-wet, maar eigenlijk ter omverwerping van het ministerie» was mislukt: Nederland wilde geene reaktie. —

Wat ondertusschen geschied is zal eenmaal de geschiedenis bekend maken..... Genoeg, het doel is bereikt! — Zal de partij rusten?.....

In Februarij nam de *Nieuwsbode* het volgende uit de *Kerkelijke Courant* over: «Wanneer nu die hoop (die vrees) op de wederoprigting eener protestantsche staatskerk enkel de vrucht was der verbeelding van de zoo bitter verdrukte Katholieken in Nederland, men zou er van kunnen zwijgen, maar als ook Protestanten, die den strijd onzer dagen niet begrijpen, de staatskerk voorstellen als de *begeerte* van de *warme* Protestanten in Nederland, dan is 't noodig, dat tegen die bewering *worde* geprotesteerd.» — Of zulk protest ooit door de *partij* geleverd is, valt zeer te betwijfelen; ook weten wij, dat zij hare plannen zeer kunstig kan verbloemen. Wel zeide de *Nieuwsbode* (21 Februarij) «nimmer de wenschelijkheid eener heerschende Kerk *betoogd* te hebben;» doch zonder het *betoogd* te hebben, kan men iets beoogen..... zelfs *doordrijven*.

Het wordt uitgebazuind, «Nederland is een protestantsche Staat en moet in protestantschen zin geregeerd worden.....» Men zeide reeds vroeger: «Die het ontkent, dat Nederland een protestantsche Staat is, is een *leugenaar*;» dit zeide men, en men aarzelde niet er bij te voegen: «In de Grondwet staat het niet, maar die is ook niet de *hoeksteen* van het staatsgebouw» (*Nieuwsbode* October 1855).

Gemakkelijk komt men tot een ander beginsel: De dordsche Synode is de hoeksteen van Nederland! — Gods opperheerschappij, in den zin der dordsche *Praedestinatie*, is het principe van het protestantisme!!.....

Wij vertrouwen, dat de onheilen, door de *anti-nationale* dordsche Synode aan ons vaderland berokkend, zich niet zullen hernieuwen: Nederland verfoeide dit juk, voor dat nog aan 1789 gedacht werd, en echter doet men het voorkomen, alsof de niet-orthodoxen slechts Revolutionnairen zijn!

Na de *politieke* volgt welligt eene *godsdienstige* beweging..... «Broeders, roept de *Fakkel*, laten wij met kracht die beweging ondersteunen», en terwijl de katholieken der nederlandsche pers het ergste vreezen, juichen sommige blaadjes, zoo als de bekende *Amersfoortsche Courant*, het *Goudsch Kronijkske*, het *Residentieblad* en het *Zondagsblad*.... Wat dit juichen beteekent, begrijpt een ieder die hun geest kent.

(*Kath. Ned. Stemmen.*)

Bij koninklijk besluit van den 28 Junij jl. is aan den heer H. J. Lion, voormalig hoofdredakteur aan het dagblad »*de Indiër*," gratie verleend voor het ondergaan van eene maand gevangenisstraf, waartoe hij veroordeeld was wegens een artikel in genoemd blad tegen den heer P. van Rees, oud-rezident van Batavia.

Z. M heeft benoemd: tot komm. van pol. te Gorinchem, A. F. Beukman; tot regter-plaatsv. in de arr.-regtb. te 's Gravenhage, mr. G. B. Emants, tot ontv. der dir. bel., in- en uitg. regten en acc. te Gendringen en Netterden, M. H van Hengelaar, te Harlingen, J. Wentholt; en op zijn verzoek eervol ontslagen jhr. mr. C. H. Backer, als regter-plaatsv. in de arr.-regtb. te Amsterdam.

's GRAVENHAGE, 13 Julij. HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zijn uit de rezidentie naar Soestdijk vertrokken, om aldaar gedurende eenigen tijd bij H. M. de Koningin-moeder te verblijven.

— Naar men uit eene goede bron verneemt, is het gerucht, alsof de heer Mr. van Reenen, voor de kandidatuur tot het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het kiesdistrikt Leiden zou bedankt hebben, *volkomen ongegrond en uit de lucht gegrepen is.*

(*Leids. Ct.*)

— Volgens alhier in omloop zijnde geruchten, worden er nog altijd pogingen aangewend, om eenen nieuwen minister voor de Zaken der R. Kath. Eeredienst te verkrijgen. Verschillende personen moeten nog aangezocht zijn, die betrekking op zich te nemen, maar die pogingen zouden, maar men verzekert, tot hiertoe vruchteloos gebleven zijn. Men zal thans, naar men wil weten, trachten den heer Mutsaers van het door hem genomen besluit

terug te brengen, en alzoo hem over te halen, zich weder met de portefeuille van dat departement te belasten. Mogten die pogingen niet slagen, dan zullen de Zaken van de R. Kath. Eeredienst, naar men wil, aan een ander departement, bijv van Buitenlandsche Zaken, worden toegevoegd en onder verantwoordelijkheid van dien minister beheerd worden door den sekretaris generaal, den heer Willemse. Men voegt er bij, dat, zoo de heer Mutsaers niet mogt zijn over te halen, zich wederom met de portefeuille van het departement te belasten, hij dan zeer in aanmerking zou komen bij de vervulling der betrekking van kommissaris des Konings in de provincie Noord-Brabant.

— Het oud-archief van den hove van Holland, dat zich op het Binnenhof bevond, is van daar overgebragt naar het Rijksarchief op het Plein, terwijl op het Binnenhof geplaatst zal worden het archief van de weesen momboirkomers. Binnen eenige dagen wordt uit Amsterdam verwacht het oud-Oost-Indiesch archief, dat ook op het Plein geplaatst zal worden. Door die vereenigingen zal men alzoo al de archieven, die thans verspreid waren, bij een verzameld vinden, hetgeen voor hen, die oude archieven wenschen te onderzoeken, van groote dienst zal zijn.

— Z. K. H. prins Oscar van Zweden, is heden middag ruim ten een ure met een specialen spoortrein van Rotterdam in de residentie aangekomen, vergezeld van Z. Exc. den heer von Lowenskiold, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen bij het nederlandsche Hof, die Z. K. H. was te gemoet gereisd is. Z. K. H. werd aan het station, namens Z. M. den Koning, door HD. adjudant, den heer Mansfeld verwelkomd. Van het station werd HD. met eene koninklijke hofkoets naar het hôtel van het zweedsch gezantschap gebragt, waar den vorst, door Z. H. H. prins Frederik en de heeren, behoorende tot het gevolg van H. K. H. de kroonprinses van Zweden en Noorwegen, werd begroet. Aan gemeld Hôtel bevond zich een eerewacht van grenadiers onder kommando van den kapitein K. W. O. von Leschen. Alvorens de Prins zich in het hôtel begaf, vervoegde HD. zich tot gemelden kapitein om zijnen dank te brengen voor de hem gebragte eerbewijzing Z. K. H. Prins Frederik heeft mede aan genoemden kapitein deswege zijne tevredenheid betuigd.

— Heden middag zal er bij Z. K. H. prins Frederik een groot diner plaats hebben op het buitenverblijf het huis de Paauw, waaraan H. M. de Koningin, benevens Z. K. H. Prins Oscar zullen deelnemen. Z. Exc. den heer Lowenskiold, zweedsch gezant en een groot aantal aanzienlijken zijn mede voor dit diner genoodigd.

SCHIEDAM, 12 Julij. Het fraaije ijzeren schroefstoomschip *Schiedam*, dat onder direktie van de heeren Spanjer en Comp. tusschen Schiedam en Londen zal worden in de vaart gebragt, is jl. Donderdag voor het eerst deze haven binnengekomen; het heeft bij het buitengewone stormweder in zee, bij uitstek voldaan, en blijkt, behalve een zeer fraai, ook een zeer goed schip te zijn. (*Schied. Ct.*)

VLAARDINGEN, 11 Julij. Heden morgen is de derde haringjager gearriveerd met 247 ton vollen en 97 ton maatjesharing, te zamen 344 tonnen; de berigten over de visscherij luiden bij voortduring gunstig. Zoo heeft b. v. stuurman Ariaan Booneveld, te huis behoorende in de Rijp, dezen jager 42 tonnen overgegeven.

DELFT, 12 Julij. De prijzen der Kaas waren heden *f*23 a 28, per 100 Ned. Ponden.

Ter markt zijn aangebragt 63 stapels, wegende 19,015 Ned. Ponden.

HOORN, 11 Julij. Op de markt alhier werden 320 stapels Kaas aangevoerd, wegende te zamen 87,977 Ned. ℔, prijs, kleine *f*27,25.

MEDEMBLIK, 9 Julij. Ter Kaasmarkt waren heden aangevoerd 61 stapels, die met vluggen handel verkocht werden tot *f*26¾ de 50 Ned. ℔.

BLOKZYL, 9 Julij. De aanvoer van boter was heden, vooral wat de vatboter betreft, weder ruimer. In den prijs had geene merkbare verandering plaats; het artikel werd afgezet tegen 94 a 96 cents het ℔, *f* 19,50 a *f*20,25 het 1/8 en *f*40 a 41 het 1/4 vat.

GRONINGEN, 9 Julij. In de staten-vergadering van heden is vastgesteld een adres aan den Koning, houdende verzoek, in verband tot de voorloopig aan den heer Dull c. s. verleende koncessie, om de noordelijke provinciën des rijks een spoorweg te schenken, die de Eemsbaan (in Hanover) over Groningen met Harlingen, en deze lijn van uit haar midden tusschen Leeuwarden en Groningen zal verbinden met den Rijnspoorweg.

MIDDELBURG, 10 Julij. Sedert eenigen tijd heeft zich alhier eene nieuwe sekte gevormd, van zoogenaamde antitogaisten, zich noemende gemeente »Onder 't Kruis", welke wekelijks bij elkander komen tot het houden van oefeningen. Thans verneemt men, dat door die vereeniging een kapitaal huis op de rouaansche kade alhier is aangekocht, dat tot eene kerk zal worden verbouwd. (*H.*)

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

WEENEN, 13 Julij. Heden ten twee ure heeft de doop van de jonggeborene aartshertogin plaats gehad.

De amnestie, ter dezer gelegenheid verleend, is uitgestrekt tot talrijke staatkundige veroordeelden, terwijl de in Hongarije en Zevenbergen verbeurd verklaarde goederen terug gegeven zullen worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Julij. Men verzekert, dat tusschen Calais en Boulogne een spoorweg zal worden aangelegd.

— Door den Senaat is het wets-antwerp aangenomen, waarbij het dekreet betreffende de in- en uitvoerregten van Febr. jl. tot wet wordt verklaard.

— In de kerk van St. Thomas d'Aquino had heden de lijkplegtigheid plaats van den heer Fortoul. Eene talrijke menigte was tegenwoordig. Bijna alle leden van het Instituut woonden de lijkdienst bij. Men heeft er onder ook de heeren de Sacy, St. Marc Girardin, de Salvandy en Villemain opgemerkt.

— Men noemt den Kardinaal Morlot, Aartsbisschop van Tours, als toekomstig minister van eeredienst, en den heer Dumas als aanstaand grootmeester der universiteit.

— Het personeel van het gezantschap des heeren de Morny is van Havre vertrokken.

— Het gerucht dat Carlistische benden in de Baskische provinciën verschenen waren, wordt tegengesproken.

— In den *Moniteur Universel* leest men eenige treffende bijzonderheden nopens de laatste oogenblikken van den heer Hippolyte Fortoul, welke wij hier beknopt laten volgen. Gedurende de eerste dagen van zijn verblijf te Ems scheen alles er toe bij te dragen om het welzijn te bevorderen, dat de heer Fortoul daar was komen zoeken. Des Maandags, den 6 Julij, na zijne gewone dagelijksche werkzaamheden verrigt te hebben, wandelde hij naar de bron, waarvan hij gewoon was het water te drinken: doch eensklaps werd zijne ademhaling moeijelijk en hij zette zich op een bank, zijn kamerdienaar roepende en hem te kennen gevende dat hij, zonder den indruk dien hij ondervond te kunnen verklaren, zich ongesteld voelden. Ondersteund trad hij het badhuis binnen; hij zonk neer en men was verpligt hem op een kanape te leggen. Weinige minuten later heropende hij de oogen, vroeg waar hij zich bevond, zeggende dat hij zeer ongesteld was en geen kracht meer had. Tot zijnen vriend, de minister van Financien en mevr. Magne, die toegesneld waren, zeide hij, dat hij wenschte te worden adergelaten. Men aarzelde, doch op zijn herhaalde aandrang, bood de badmeester hem zijnen dienst aan; maar de aderlating was van weinig gevolg en het bloed stroomde langzaam. Een dadelijk ontboden geneesheer deed een tweede poging zonder betere uitkomst; de mosterdpappen, die werden aangelegd, bragten geen verligting voort; 't was toen dat de heer Fortoul verzocht dat een priester zou ontboden worden. De pastoor van Saint Roch, de abbé Faudet, kwam onverwijld. De minister bood hem de hand aan; Ik wensch mijne bicht te spreken, zeide hij, en met duidelijke stem sprak hij zijne geloofsbelijdenis, vervolgens biechtte hij en daar hij vaak zijne stem verhief en een wenk des priesters hem waarschuwde dat men hem hoorde antwoordde hij: Neen: ik wil gaarne dat men mij hoore. Hij meende dat zijn voorbeeld niet te ver kon gaan. Met vurige godsvrucht ontving hij de absolutie. En drie kwartier na zijne eerste bezwijming gaf hij den geest.

— Dezer dagen vroegen twee echtgenooten, bij de 80 jaren oud, om in het bedelaarsgesticht van Saint-Denis opgenomen te worden. Zij waren in lompen gekleed; maar men was niet weinig verwonderd, toen men hen die kleederen uittrekkende, om ze te verwisselen tegen de kleederen van het gesticht, in de zakken 70,000 frs. vond, zoo in bankbrieven als in goud. Ondervraagd nopens de zonderlingheid van dit feit en van hunne vraag, antwoordden zij, naar een kosteloos logement te hebben uitgezien, ten einde niet aan hun kapitaal te moeten raken, dat men niet wist wat er gebeuren kon. Men kan wel denken dat dit zorgvolle paar aanstonds buiten het gesticht werd geleid.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Julij. Lord Hardinge, die ten gevolge van een val van zijn paard ernstig gekwetst is, heeft van het opperbevelhebberschap over het leger afstand gedaan. Men wijst als zijn opvolger den jongen hertog van Cambridge aan. De aanhangers van de oude misbruiken die in het leger bestaan, zullen met die keus niet te vreden zijn.

— Er biedt zich een nieuwe oplossing aan ter vereffening van het engelsch-amerikaansch konflikt betreffende de interpellatie van het Bulwer-Clayton traktaat. Honduras, een der vijf republieken van Centraal Amerika, heeft een agent te Londen geakkrediteerd, om het eiland Ruatant op te eischen, waarvan de Vereenigde Staten aan Engeland het bezit betwisten. Ruatan behoorde aan Spanje; het verviel in 1821 aan het gebied van Honduras, welks regten op geenerlei wijzen het in bezit nemen gedoogen door officieren der engelsche marine meermalen uitgevoerd. De *Times* zou zich gereed betoonen om af te staan van het regt, dat Engeland zou kunnen hebben, indien die quæstie tot een voldoende schikking mogt leiden.

— Door den storm, die ll. Maandag gewoed heeft, is veel schade veroorzaakt; onze kusten zijn als bezaaid met wrakhout en gestrande schepen; ook is het naar New-York bestemde schip *Isaac Webb* tegen de rotsen geworpen, doch de 200 passagiers er van zijn gered.

— In de zitting van het Hoogerhuis van gisteren, heeft lord Lyndhurst gezegd, dat de poolsche amnestie onvolledig en een bedrog is. Lord Clarendon gaf toe, dat men zich te leur ziet gesteld in de regtvaardige verwachtingen, welke men na het Kongres had meenen te mogen voeden. Hij keurde echter alle diskussiën daarover af, als zijnde meer geschikt om de zaak der Polen te benadeelen dan te bevoordeelen.

— Men verneemt, dat verscheiden houders ven Guatemala fondsen voornemens zijn, voor het geval, dat het eiland Ruatan aan eenigen staat van Midden-Amerike wierd afgestaan, eene memorie bij Lord Clarendon in te leveren, waarbij hij wordt verzocht te willen aandringen op eene regtvaardige vereffening hunner eischen, die thans 170,000 £ bedragen. Sedert het jaar 1827 is door Guatemala niets aan dividenden betaald, bedragende al de verschenen koupons thans 180 pCt.

— De *Arago* met berigten uit New-York van 28 Junij heeft op zijne reis naar Havre Cowes aangedaan.

Men verneemt uit Washington, dat de senator Brooks door de jury, waarvoor hij heeft teregt gestaan wegens het toedienen van stokslagen aan zijn kollega Summer, schuldig is verklaard.

Tijdingen uit Nicaragua melden, dat de militaire positie van Walker zich verbeterde en zijn invloed in al de staten van Centraal-Amerika veld won.

In Nicaragua hadden de verkiezingen voor een prezident een aanvang genomen. Generaal Walker bevond zich te Leon. Het leger van Costa Rica was ontbonden en dat van Guatemale was van 3000 tot 500 man versmolten.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 12 Julij. De Keizerin is van eene dochter bevallen.

— De generaal graaf Stackelberg, die aan het russische gezantschap alhier was toegevoegd, is tot gezant te Turijn benoemd.

— De ministerraad v. Negrelli is alhier in gezelschap van den heer de Lesseps uit Parijs aangekomen. De laatste heeft dadelijk de reis naar Konstantinopel voortgezet, ten einde tot de verkrijging van den firman ter doorgraving van de landengte van Suez de noodige pogingen aan te wenden.

— Twaalf kostbare paarden van prins Esterhazy zijn met den spoorweg naar Moskau vertrokken.

— Dezer dagen hebben te Custrein tusschen de spoorwegarbeiders eenige ongeregeldheden plaats gegrepen. Achttien honderd arbeiders hebben het werk gestaakt, en zich aan aanslagen tegen verschillende eigendommen schuldig gemaakt. Een infanterie kompagnie is er met de bajonet op in gegaan, waardoor zeven der hunner meer of minder zwaar gekwetst zijn geworden. Sedert is de orde niet meer gestoord geworden.

BERLIJN, 13 Julij. Het hanoversche ministerie heeft eene groote nederlaag geleden, doordien de Tweede Kamer de voorstellen heeft verworpen, die de regering deed tot wijziging der konstitutie van 1849.

BELGIE.

BRUSSEL, 13 Julij. Op een verslag, door den minister van Binnenlandsche Zaken aan den Koning gerigt, ten doel hebbende de instelling eener kommissie belast met het zoeken van middelen ter regeling der vlaamsche taal in betrekking met de publieke administratie heeft Z. M., bij koninklijk besluit benoemd tot leden dier kommissie:

De Heeren, Conscience, letterkundige te Antwerpen; David, professor der vlaamsche letterkunde aan de Hoogeschool te Leuven; de Corswarem, oud-lid der kamer van vertegenwoordigers, te Hasselt; L. Jottrand, oud-lid van het kongres, advok. te Brussel; Mertens, letterkundige stads bibliothekaris te Antwerpen; Reni, prezident van het taalkundig genootschap *De Tael is gansch het volk*, te Gent; Snellaert, lid van de koninklijke belgische akademie, prezident van het Willems-Fonds te Gent; Stroobant prezident van het letterkundig genootschap; *De Wijngaerd* te Brussel; van der Voort, letterkundige te Brussel.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 14 Julij.

GETROUWD (10 Julij): C. G. van der Maas met C. C. Blaase a

BEVALLEN (10 Julij): M. de Ligny, geb. de Ruiter, Z. — G. Sillmann, geb. Bolt, Z.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		11 JULIJ 4½ u.	gebl.	12 JULIJ 4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		64¼	64 7/16	64⅜	64 9/16
Dito Dito	3	76⅙	76		
Dito Dito	4	95 1/16	95 1/16	95⅛	
O. I. Leening 1844	4		94⅝		
Amortisatie	3½				
Handel-Maatschappij	4½	129	129		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½	100			
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½				
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank.					
België, Certifikaten	2½				
Dito *Rothschild*	2½	51⅞	51⅞		
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	24⅝	24 7/16	24 9/16	24 7/16
Nieuwe	3	46⅜	46¼	46⅜	
Binnenlandsche	3	39 5/16	39 5/16	39⅜	39⅛
Cert. Coup. Sp. Com.		6 7/16	6 7/16		
Amortisable Schuld			6 1/16		
Portugal, te Londen	3	44 11/16	44 1/16	45 1/16	45 1/16
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	103⅞	103⅞	103⅞	
Dito A°. 1828—1829	5		102½		
Negot. 1831 en 1833	5	93½			
Nieuwe Engelsche	4½		97⅛	97⅛	
Negot. 1840	4	87⅛	87⅛		
Dito *Stieglitz*	4	86⅝	86⅝		
Dito Nieuwe	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	66⅝			
Polen, Obligatiën	4	80½	80½		
Aandeelen 1835		155¼			
Oostenrijk, Metalliek	5	79	78⅞	79¼	79¼
Dito Nationale	5	80⅝	80⅝	80⅝	80⅝
Dito 1847	2½	40 11/16	40⅝	40 11/16	40 11/16
Dito 1851 en 1852	2½	40 11/16	40⅝	40 11/16	40 11/16
Dito Nieuwe	5	86½	82¼		
Dito 1854	5	86½	82¼		
Weener Bank	5				
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250	f				
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½		200½		
Amerika, Bank Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. bij *D. en B.*	5				
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	3				
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië	5		99		
Dito 1843	5				
Mexiko, te Londen £ 100	3	22 9/16	22½		
Dito Onbepaalde	3	22 9/16	22½		
Peru	4½				
Grenada, dito à £ 100	2½	18⅝	18 11/16		
Dito Uitgestelde		7⅛			
Ecuador		14 11/16			
Venezuela, te Londen	4½		14⅝		
Dito Uitgestelde	1½				
Grieken, Bl. à £ 100	5	6⅝			

N. 5 pc. Stiegl 95 11/16, ⅝; O. 94⅝; P. N. Y 57½, 58½; O. B. A ƒ 1302; Gren. onb. 18 11/16; Ecuad. onb. 14 5/16; Pruiss. 4½ pc. 99.

Binnenl. fondsen waren heden bij vrij levendigen handel prijshoudend. Russische en oostenrijksche zonder variatie, spaansche op nieuw aangeboden. Zuid-amerik. met weinig handel.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers

Parijs	2/m.	ƒ 55⅝	Livorno	2/m.	7 35½
id.	zigt.	56¼	Napels	"	87
Bordeaux	2/m.	55½	Petersburg	"	1.85
id.	zigt.	55⅝	Weenen	6 w.	34⅝
Madrid	3/m.	245	Augsburg	"	35½
Cadix	"	245	Frankfort	"	99
Sevilla		242	Hamburg	2/m.	35
Bilbao		242	id.	zigt	[illegible]
Lissabon		[illegible]	Londen	2/m.	11.75
Porto		[illegible]	id.	zigt	11.82½
Genua	2/m.	45¾	Rotterdam		[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 12 Julij. Fransche 4½ pc. 94.—; 3 pc. 71.60; 3 pc. Spanje 46; id. 1¼ pc. —; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 87½.

LONDEN, 12 Julij. Cons. 95⅞; Spanje, buit. 3 pc. 43; id. 1¼ pc. 24½; Comité-Bew. 6; Pass. 6½; Rusl. 5 pc. 111½; id. 4½ pc. 98½; Holl. 4 pc. 96½; id. 2½ pc. 66¼; Sard. 5 pc. 92½; Braz. 102; Peru 4½ pc. 81½; Gren. uitg. 7½; id. werk. 19½; Mexiko 3 pc. 22⅝; Portugal 4 pc. 45; Ecuador —; Grieken (nieuwe) —; Turkije —; Wissel op Amst. 11.19½.

WEENEN, 12 Julij. Met. 5 pc. 84½; id. 4½ pc. 74½; Bank-Aktiën 1112; Credit Anst. 384; Wissel op Londen 10.03, Amst. —; Parijs 119½; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 12 Julij. 3½ pc. Pr. Staatsch. 5 pc. Rusland 111; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 22¼. Parijs 80⅞; Amst. 143½; Weenen —; Petersburg —.

HAMBURG, 12 Julij. Spanje 1¼ pc. 36½; id. 3 pc. 23½; Rusl. 5 pc. 104½; 3 pc. Mexikanen 13; 5 pc. Sardinië 95; Wissel op Londen 3/m. —; id. kort —; Amst. —.

FRANKFORT, 12 Julij. 5 pc. Met. 82⅝; 1 pc. Spanje binnenl. 24⅜; id. 3 pc. 39⅝; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —, Weenen —; Amsterdam —.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 Julij.

Prijzen der Ruwe Suikeren: Surinaamsch ƒ 33 a 39.

Kisten. Brazielsch, wit ƒ 44 a 48, dito geel ƒ 40 a 03. d° bruin ƒ 34 a 39. Havana, wit ƒ 49 a 55, d° geel ƒ 41 a 49, d° bruin ƒ 35 a 40.

Kanassers, Kranjangs en Kisten. Wit ƒ 45 a 50, Grijs ƒ 43 a ƒ 44, Geel ƒ 41 a 42, Bruin ƒ 35 a 40.

Zakken en Matten. Manilla, blond ƒ 40 a 44; d° bruin ƒ 33 a 39.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 11 Julij. Rogge. Door veelvuldige aanbiedingen kon men bij partij de gedroogde soorten lager bekomen, terwijl de ongedroogde hooger te plaatsen waren. Men noteerde: 145/2 ℔ Arensburg ƒ 317 6/w.; 144/2 ℔ Pernau ƒ 315, 318 6/w.; 147/2 ℔ Pernau ƒ 319, 321 6/w.; 144/2 ℔ Kunda ƒ 312, 313 6/w.; 144/2 ℔ Finsche ƒ 300 6/w.; 146/2 ℔ ligte gedr. Deensche ƒ 300 6/w.; 145/2 ℔ Reval ƒ 309, 312 6/w.; 146/2 ℔ Pernau ƒ 315 6/w.; 144/2 ℔ Stokholm ƒ 295 1/m., later ƒ 297 1/m. 146/2 ℔ Amerikaansche ƒ 305 6/w.

Gerst. Nadat eenige kleinigheden tot vorigen koers waren opgeruimd, was er dagelijks een redelijke handel tot klimmende prijzen, als volgt: 129/2 ℔ Libau ƒ 286, 288 6/w.; 130/2 ℔ Pernau ƒ 290, 292 6/w., 127/2, 128/2 ℔ Libau ƒ 285 6/w., ƒ 288 6/w.; 129/2 ℔ dito ƒ 290 6/w.; 130/2 ℔ Pernau ƒ 295 6/w.; 129/2 ℔ Libau ƒ 292 6/w., en later ƒ 294 6 w., welken prijs geboden bleef.

Moutwijn. Zaturdag was a ƒ 21¼ naar genoegen te koopen, Maandag vertoonde zich weinig vraag; zoodat men Dingsdag en Woensdag a ƒ 21¼ moeijelijk kon opruimen; gisteren daalde de markt op ƒ 21, en alzoo bleven heden koopers overig.

Jenever ƒ 26.50; Amst. Proef ƒ 27 75.

LONDEN, 12 Julij. *Suiker* ten volle gesouteneerd en voor konsumptie goed gevraagd. Zeer veel is gedurende deze week afgeleverd. Men heeft verkocht eene lading Havana zeilend p. *Don Francisco* 12 k. a 33 s. 6 d. vrij van schade, waarschijnlijk voor Gent en eene lading wit Maroim 301 k. en 400 zak N° 13½ ten volle geassureerd a 34 s. voor Londen. Voorraad op 30 Junij: in Engeland 105000 ton, in Holland 23250 ton, te Antwerpen 700 ton, te Hamburg 4250 ton, te Havre 290 ton, te Triëst 230 ton, Diversen 2070 ton, te zamen 135,790 ton tegen 138,470 ton op hetzelfde tijdstip in 1855 en 181,150 ton in 1854.

Koffij met veel handel en vast voor alle soorten. Voorraad op de voornaamste markten in Europa op 30 Junij ll. 76830 Ton tegen 66700 ton in 1855 en 74070 ton in 1854.

Rijst gemeen Kwal. gezocht op volle vorige prijzen. Van Arrakan gingen 700 ton a 10 s. 3 d. eff. Aangevoerd in Engeland gedurende het eerste halfjaar 1856 93200 ton O. I. tegen 38700 ton in 1855 op hetzelfde tijdstip. Afgeleverd van 1° Januarij tot heden 58000 Ton tegen 35150 Ton in 1855 op hetzelfde tijdstip. Totale Voorraad op 1 Julij ll. 66800 Ton tegen 20500 Ton in 188 op denzelfden tijd.

Talk vast en gevraagd. In loco 50 s. 3 d. a 50 s. 6 d.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 11 Julij. Beckering, Provincie Drenthe, Batavia.
HELVOET, 10 Julij. Coffin, Richard Anderson, Baltimore — 11 Julij. Allen, Mississippi, Baltimore. - Bakker, Maria, Triëst.

UITGEZEILD:

TEXEL, 11 Julij. Noordhoek, Fortuna, Messina.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 14 Julij in lading naar:

Ruhort	J. L. Arera, Ondine.
Keulen	A. Weingaarts, Coln N°. 3.
Manheim	M. Buchner, Harmonie.
Frankfort	F. Schleiss, Frankfort N°. 3.
Mainz	J. B. Hartman, Mainz N°. 3.
Dusseldorp & Ness	J. Hoope, Niederrein N°. 8.
Ludwighaven & Manheim	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Wesel	P. J. Balk, Rebecca.

Rijnhoogte ARNHEM 11 Julij 2 el 18 duim. KEULEN 13 " 10 vt. 2 "

Advertentiën.

Vijf-en-twintigjarige Echtvereeniging
van
P. VAN LENT
EN
W. M. VAN LENT, VAES.

ROTTERDAM, 13 en 17 Julij 1856.

(2330) ONDERTROUWD: H. G. ROHRING, van *Amsterdam*, met E. S. H. BERGER.

VENLO, 11 Julij 1856.

(2320) GETROUWD: J. L. C. KETELAAR, van *Arnhem* en E. J. T. NIEVELER.

DORDRECHT, 8 Julij 1856.

De jongste onzer lievelingen JOANNES FRANCISCUS ANTONIUS MARIA, oud 18 maanden, werd ons heden door den dood ontrukt.

J. BRUNING.
A. M. BRUNING JANSSEN.

AMSTERDAM, 11 Julij 1856. (2331)

(2321) Heden overleed ten huize mijner Behuwd-moeder, Mevrouw de Wed. R. VAN ROMUNDE te Kampen, in den ouderdom van 27 jaren, mijne teeder geliefde Echtgenoote WILHELMINA MARIA HENDRIKA VOS DE WAEL, geboren VAN ROMUNDE, tijdig voorzien van de HH. Sacramenten der stervenden.

G. E. VOS DE WAEL.

VOLLENHOVE, 8 Julij 1856.

Een R. C. Secondant van den derden rang, bekend met de fransche taal en van goede getuigschriften voorzien, zag zich gaarne met September a. s. of later verplaatst, doch liefst waar gelegenheid is tot beoefening der talen. Adres onder letter G. P. aan den Boekverkooper R. VOGELENSANK, te Gouda. *Brieven franko.* (2328)

(2329) In een **Apotheek**, in de provincie Overijssel, verlangt men met primo Augustus of eerder, een' geëxamineerden **PROVISOR**, van de R. K. Godsdienst. Adres brieven *franco* onder Letter K. Z. bij den Boekhandelaar F. B. BANNING te Oldenzaal.

Kostschool voor jonge jufvrouwen
te Weesp.

De Dames van WERKHOVEN en C°. nemen de vrijheid, langs dezen weg Ouders en Voogden te berigten, dat de Vacantie in hare Kostschool te *Weesp* den 20sten Julij begint en 17. September eindigt. Ter plaatsing van Kinderen, en verkrijging van Prospectussen en nadere informatiën, gelieven Belanghebbenden zich met *franco* aanvragen te vervoegen bij de Direktie van het Instituut, of bij de Wel-Eerwaarde Heeren H. J. ZANDERS, Pastoor te *Weesp*, G. KOK, Pastoor te *Amsterdam*. (2324)

De Pillen van Holloway, een zeer goed geneesmiddel tegen den *aandrang van het bloed naar het hoofd*. WILLEM REUBENS te *Stellenbach* aan de *Kaap de Goede Hoop*, leed veel aan aandrang van het bloed naar het hoofd; ofschoon hij zeer matig was in eten en drinken, overviel hem deze ongesteldheid somtijds in een zoo hoogen graad, dat hij in het midden eener redevoering zijne hoorders moest verlasen. Daar hij de goede uitwerking der pillen van Holloway dikwijls gezien had, besloot hij dit middel te beproeven, en om zijne eigene woorden te bezigen, zij werkten als op eene toverachtige wijze. Het is nu 14 maanden geleden dat hij begonnen heeft die pillen te gebruiken, en in twee maanden tijds was hij volmaakt hersteld. Deze pillen zijn ook buitengewoon heilzaam bij ongesteldheden der maag en der ingewanden.

Doosjes Pillen à ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3.00, ƒ 6.75, ƒ 13.50, ƒ 20.50.

Potjes Zalf à ƒ 0.80, ƒ 1 85, ƒ 3.00, ƒ 7.05, ƒ 13.95, ƒ 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMS, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht*, en bij J. STRATMAN, hoofd-depothouder te 's *Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (2231)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN komt voor of op den 15den dezer van de pers:

DE ROOMSCH KATHOLIEKE KERK
EN
DE HERVORMING,
IN BRIEVEN,
DOOR
eenen Roomsch Katholijken Leek,
naar aanleiding van de geschriften van DR. CAPADOSE, A. FRENTROP, PROF. J. C. H. MURE en DR. J. C. ZAALBERG.

Vijfde Brief.

DE ROOMSCH-KATHOLIJKE KERK GETOETST AAN DE HEILIGE SCHRIFT.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en J. S. DE HAAS is van de pers gekomen:

DE GEBRUIKEN EN PLEGTIGHEDEN

DER

Roomsch Katholieke Kerk,

Met Geschiedkundige Aanteekeningen, ten dienste der Katholieke Jeugd. Vrij naar het Hoogduitsch, van

JOZEF ANTONY,

Hoogleeraar te Munster.

door H. J. SONJEE, R. C. Pastoor te Noordwijk.

Tweede herziene druk.

Prijs 25 Cents.

De Uitgevers hebben den prijs van dezen 2den druk van dit voor de Jeugd zoo nuttig werkje 10 cents lager gesteld dan den eersten druk, om het boekje, dat door vele Heeren Geestelijken wordt aangeprezen, meer algemeen te verspreiden.

(2323) J. G. MEIJER te Arnhem zal uitgeven, en kan bij alle Boekh. des Rijks geabonneerd worden op het

TIJDSCHRIFT VOOR ALLE STANDEN,

vooral voor den Burger en Landman,

ter verspreiding van die algemeene nuttige kundigheden, welke dagelijks in 't maatschappelijk leven te pas komen en huishoudelijk en materiëele belangen kunnen bevorderen. Uitvoerige Prospect. zijn alom gratis verkrijgbaar en bij de meeste Boekhandelaren voorhanden.

Prijs per Aflev. *f* 0.25. Per jaargang *f* 1.50.

2904) Van de pers gekomen en te verkrijgen bij de Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht:

DE KRUISWEG, door J. J. PUTMAN, Oud. R. K. Miss. en Pastoor te Kabauw, met het **Stabat Mater** van P. VAN DER PLOEG, R. K. Pr. en Professor in het Seminarie te Warmond. Tweede druk. Prijs 10 Cents.

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is uitgegeven:

Berigt van Inteekening

op eene uit te geven

KERKELIJKE GESCHIEDENIS,

met voorkennis en onder de hooge goedkeuring van Z. D. H. den Bisschop van Haarlem, door den Zeer Eerw. Heer H. J. SONJEE, R. K. Pastoor te Noordwijk, in 4 octavo Boekdeelen compleet, tegen den prijs van . . *f* 8.00.

De uitgave geschiedt in afleveringen van 4 of 5 vel druks. Men kan inteekenen bij alle Boekhandelaren. Tegen 15 Julij worden Heeren Boekhandelaren verzocht het getal hunner abonnementen op te geven.

Deze Prospectus is alom gratis verkrijgbaar.

(2243) Door het geheele Rijk is de Inteekening opengesteld op het Tijdschrift:

ENCYCLOPÉDIE.

LECTUUR VOOR NUTTIG EN GEZELLIG ONDERHOUD.

Prijs per Jaargang van 24 Afleveringen *f* 6.00.

Men zie verder den Prospectus, die bij alle Boekhandelaren gratis verkrijgbaar is, als ook bij den Uitgever G. W. VAN BELLE te Rotterdam, die zich tevens bij hernieuwing aanbeveelt tot het leveren van alles wat tot een R. C. Boekhandel behoort.

Zoo even is bij W. THEOD. MEIJER te Arnhem van de pers gekomen en aan de Inteekenaren verzonden, de 23e Aflevering of Portie

GEKRUIDE ZIELESPIJS,

IN PORTIEN TOEGEDIEND DOOR EEN PASTOOR.

Voortdurend geniet dit **Volks Leer- en Leesboek over de Christelijke Godsdienst**, bij ruim 2000 Inteekenaren, den meesten bijval; bij H. Geestelijken als eene goede handleiding; bij de Leeken als een nuttig, aangenaam onderhoudend, Christelijk Huis- en Familieboek. Hoewel met al dien ernst, welken de onderwerpen verdienen, is de behandeling inderdaad origineel, in gekuischte volkstaal en waar het pas geeft zelfs boertigen trant, en zoo eigenaardig en volkomen, dat de lezing geene studie maar eene uitspanning wordt, waarbij men naar meer blijft verlangen.

Niet slechts den Katholiek ter bevestiging, maar ook den Protestant, en vooral der protestantsche Geestelijkheid mag dit werk aanbevolen worden, al is 't ook enkel om uit pure nieuwsgierigheid, door en door bekend te worden met de schoone waarheden der Christelijke en Kath. Geloofs- en Zedeleer. Ieder die belang stelt in de kennis van God en Godsdienst, schaffe zich ten minste één jaar, voor *f* 1.00, zes portiën *Zielespijs* aan; men zal er altijd eenige dier welbereide en goed gekruide schotels onder vinden, die smaken en, naar behoefte, geest en hart zullen voeden.

De Uitgever neemt de vrijheid te herinneren, dat de uitgave geschiedt met kerkelijke sanctie en vereerd door de inteekening en aanprijzingen van alle onze Bisschoppen; dat de afleveringen elkander om de twee maanden doorloopend opvolgen en het geheele werk eenmaal een systematisch geregeld volledig Godsdienstig Handboek zal vormen; en dat in één jaargang *zes* aflev. of portiën verschijnen, ieder van ongeveer 40 bladz. en in netten omslag ingenaaid, voor den geringen prijs van *f* 1.00 per jaar, waarvoor men bij iederen Boekhandelaar kan abonneren. Wie elke Aflev. direct bij de uitgave franco p. post wil ontvangen, bestelle onmiddellijk bij den Uitgever, met bijbetaling van nog 15 Cents voor de frankeerkosten.

Sedert een ruim half jaar waren de Ie tot VIIe portiën uitverkocht, maar is eene tweede verbeterde editie thans gereed, zoodat wederom kompleete Exempl., vier jaargangen à *f* 4, en afzonderlijke Ns. zoo verre de voorraad strekt à 25 Cents, dadelijk verkrijgbaar zijn.

Hoofd-inhoud der **Gekruide Zielespijs**, Ie tot en met de XXIVe portie.

Eerste Deel.

Ie portie. Titelverklaring in plaats van Voorrede. Eerste Voorgeregt Is godsdienstkennis ook noodzakelijk en verpligtend?

IIe portie. Tweede Voorgeregt. Welke zijn de vruchten van kunde en onkunde in de godsdienst?

IIIe portie. Wat de Lezer van den Schrijver, en Schrijver van den Lezer verwacht.

IVe portie. Eerste Hoofdstuk. Beantwoording der vraag: Wie is Degene, die ons het leven heeft gegeven, en welke zijn zijne Eigenschappen? Het bestaan van God bewezen; *a.* door het innerlijk bewustzijn; *b.* uit het bestaan der Schepselen; *c.* uit de orde der natuur; *d.* en uit de duurzaamheid dier orde. Dan de vraag: zijn er Godloochenaars? met: eenige punten van overweging.

Ve portie *a.* Behoefte aan — en Bestaan eener bijzondere Openbaring; *b.* Opwekking tot dankbaarheid.

VIe portie. *a.* Hoe is Gods Openbaring tot ons gekomen? *b.* de H. Schrift of Bijbel. *c.* Mogen Katholieken den Bijbel lezen? (Eene zamenspraak.)

VIIe portie. Over de Overlevering. En een Brief aan de Lezers

Tweede Deel.

VIIIe portie. Vervolg van het Eerste Hoofdstuk. Antw. op de vraag: Wie is Degene, die ons het leven gegeven heeft, en welke zijn zijne Eigenschappen? — Gods Almagt.

IXe portie. Alomtegenwoordigheid en Alwetendheid Gods.

Xe portie. Goedheid Gods.

IXe portie. Menschengoed bij Gods Goedheid.

XIIe portie. Gods Barmhartigheid.

XIIIe portie. Strijdt het bestaan van natuurlijk en zedelijk kwaad niet tegen Gods goedheid? *a.* Hoe kan God zedelijk kwaad toelaten? Waarom laat God het natuurlijk kwaad toe?

XIVe portie. Gods Wijsheid.

XVe portie. Heiligheid Gods.

XVIe portie. Gods Regtvaardigheid; *a.* In de belooning van het goede.

XVIIe Vervolg. *b* In het bestraffen van het kwaad.

XVIIIe portie. Twee voorname pligten omtrent Gods Eigenschappen.

Derde Deel.

XIXe portie. Beantwoording der vraag: Waartoe heeft God ons het leven gegeven? Voorwoord. Ons doel *a.* Is de mensch tot een bepaald doel geschapen? *b* Is het voor den mensch nuttig zijn doel te kennen? *c.* Wat is het doel des menschen?

XXe Onsterfelijkheid der ziel.

XXIe portie. De Hemel. Wat is de Hemel?

XXIIe portie. Het groote doel gemist. Een kijkje in de hel

XXIIIe portie. De Helbestorming. Een spiegelgevecht, (zamenspraak van twee studenten.

XXIVe [illegible] bestemming op Aarde. *a.* Dat wij God moeten dienen. *b.* Een woord over de zaak. *c.* Een woord over de verpligting. *d.* Dat de dienst Gods eene eervolle, gemakkelijke en voordeelige dienst is

NB. Deze laatste portie verschijnt in den loop van Julij.

(2325)

Bij bovengenoemde is mede verkrijgbaar:

Les **Jésuites**, entretiens des vivants et des morts à la frontière des deux mondes, par J. Collin de Plancy, 4e éd., 264 p., 10 grav. . . . . . . *f* 0.50.

Légendes des sept Péchés capitaux, par J. Collin de Plancy; 5e édition, 250 pages, 8 gravures *f* 0.50.

Légendes des Commendements de Dieu, par le même; 250 p., 11 grav. . . . . . . *f* 0.50.

Légendes intimes, par Mme Mathilde Tarweld; 300 pages, avec gravures, 2e édit., 2e série *f* 0.50.

Mémoires du sire de Joinville, avec le portrait de saint Louis, d'après un sceau de ce monarque, et celui de Joinville d'après la statue de M. Bra, au musée de Versailles . . . . *f* 0.50.

Le **Ménétrier d'Echternach**, et quelques autres légendes d'artistes, par J. Collin de Plancy; 5e édit., 290 pages, avec grav. . . . . *f* 0.50.

Motifs qui ont ramené à l'Eglise Catholique un grand nombre de protestants. 3e édition, revue et augmentée, par M. l'abbé Rohrbacher; petit in-12 d'environ 400 pages . . . . *f* 0.50.

Les **Paraboles** du Père Bonaventure Girandeau; deux vol. in-12 de 260 pages, avec 44 gravures. *f* 0.50.

Quelques Scènes du Moyen-Age, légendes et petites histoires, par J. Collin de Plancy; 240 pages, figures . . . . *f* 0.50.

La **Reine Berthe au grand pied**, et quelques autres légendes de Charlemagne, par le même; 300 pages avec 30 gravures, 7e édition . . . *f* 0.50.

Le **Sanglier des Ardennes**, suivi de quelques autres récits de la Hesbaie, par le même; 250 pages, 6 gravures . . . . *f* 0.50.

La **Vie de Jeanne de la Noue**, fondatrice de la maison de la Providence et des Sœurs des Pauvres à Saumur, par M. l'abbé Macé; in-12 de 332 pages *f* 0.50.

La **Vieux Bahut**, journal d'une famille du peuple, depuis les temps mérovingiens jusqu'à nos jours, par Mme Mathilde Tarweld; 290 pages, avec 12 gravures . . . . *f* 0.50.

Les **Aventures de Tyl l'Espiègle**, colligées par J. Loyseau, avec gravures spéciales de Paul Lauters, de Moine de Dresde, et d'autres artistes; 3e édition, petit in-8° de 180 pages . . . . . . *f* 0.37½.

Cinquante Proverbes, causeries familières et chrétiennes, dédiées aux sociétés d'ouvriers, par M. E. de Margerie, 9e édit. . . . . *f* 0.37½.

Les **Fabliaux de moyen-Age**, colligés par Jacques Loyseau; in-16 de 240 p., 4 gr. . . . . *f* 0.37½.

Histoire du Pape Innocent III, par M. l'abbe Jorry, in-12 de 320 pages, avec portrait . *f* 0.37½.

La **Légende dorée des Prêtres et des Moines**, dévoilant leurs ruses et leurs finesses, par J. Loyseau; in-12 de 228 p. . . . . *f* 0.37½.

Muller Bonus, *Alphabet de la Malice des Femmes*, répertoire d'anecdotes, de traits et de témoignages, etc., par J. de Saint-Albin; petit in-8° de 216 pages, avec 22 gravures. . . . . *f* 0.37½.

Notice sur la vie et les vertus de l'humble servante de Dieu **Anna-Maria Taigi**, par Mgr. J. F.-O. Luquet, evêque d'Hésebon, petit in-12 de 250 pages . . . . *f* 0.37½.

Le **Saint-Père.** — Considérations sur la mission et œuvres de la Papauté, par M. le comte Théodore Schérer, traduit de l'allemand, avec le portrait de Pie IX; petit in-12 . . . . *f* 0.37½.

Souvenirs, Récits et Légendes, par quelques écrivains de la Société de Saint-Victor; in-12 de 260 pages . . . . *f* 0.37½.

Histoire d'Elisabeth, reine d'Angleterre, par Mme. Mathilde Tarweld; in-12 de 224 pages, 7 grav. *f* 0.30.

Légende de sainte Marie-Madelaine, avec l'histoire de son culte, par M. l'abbé Beaussire; petit in-12, 1 gravure . . . . *f* 0.30.

Opérations de Dieu dans une âme généreuse, lettres d'une religieuse à son directeur; in-12 de 200 pages . . . . *f* 0.30.

Le **Pélerinage de Christian**, traduit de l'anglais de John Bunyan, et le *Pasteur de la nuit de Noël*, traduit de l'espagnol de Palafox; in-16 de 252 pages, avec 16 grav. . . . . *f* 0.30.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.